

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

12.
SINIF

İSLAM KÜLTÜR
VE MEDENİYETİ
ETKİNLİK
KİTABI

**DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**12. SINIF
İSLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ**

**ETKİNLİK
KİTABI**

YAZARLAR

**Dr. Fatma BALCI ARVAS
Dr. Numan KONAKLI
Ayşe SAĞLAM
Hüseyin ÇINAR
Süleyman EMİROĞLU**

Editör

Süleyman EMİROĞLU

Dil Uzmanı

Mehmet Emin SARIKAYA

Program Geliştirme Uzmanı

Talip AYDEMİR

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Hülya ERDUL

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Kenan PINARBAŞI-Mevlüt SELVİ

Görsel Tasarım Uzmanı

Hakan AVLUKYARI

Meryem ÜNSEL

Yahya ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

2. Ünite

İslam Kültür ve Medeniyetinin Esasları

1. KAZANIM: İslam kültür ve medeniyetinin kendine özgü esasları olduğunu bilir.	
1. Etkinlik: Sıra Sende	8
2. Etkinlik: Bulmaca	10
2. KAZANIM: İslam kültür ve medeniyetinin esaslarını açıklar.	
3. Etkinlik: Eşleştirme	13
4. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz	16
3. KAZANIM: İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarını açıklar.	
5. Etkinlik: Mozaik Bulmaca	19
6. Etkinlik: Oku-Bul-Yaz	22

KİTABIMIZI TANIYALIM

Ders adı

Sınıf

Kazanım

Etkinlik sıra numarası

Etkinlik süresi

Ünite adı

Etkinlik süreci açıklaması

Değerlendirme yöntemi

Etkinlik adı

Etkinlik yönergeleri

Etkinlik alanı

Cevap anahtarı

12 **ETKİNLİK 2** **ISLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ** **2** **2. Biri: İslam Kültür ve Medeniyetini Emsalini** **5 S.**

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin kendine özgü esasları olduğunu bilir.

Süreç:

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin esasları ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikte nasıl bir sonuçta ulaşmak istedikleri açıklanır.
3. Etkinlik süresi kadar çocuklar veya sınıfa yönlendirilir.
4. Öğrencilerden verilen kelimeleri bulmaması bularak işaretlemeleri istenir.
5. Geriye kalan harflerden önce cümle bulunur ve ilgili kısma yazılır.
6. Bulmaca tamamlandıktan sonra gönüllü öğrencilerden bulmacanın çözümünü açıklamaları ve önce cümleyi okumaları istenir.
7. Bulmacada bulunan kavramlarla ilgili öğretmenin kısa açıklamalarında bulunması ile etkinlik sona erer.
8. Gözlemlenen öğrencilerin etkinliği sınıf panosunda sergilenir.

Değerlendirme: Soru ve cevaplarla kazanımın gerçekleşip gerçekleşmediği kontrol edilir.

10

BULMACA **ETKİNLİK 2** **ISLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ** **2** **2. Biri: İslam Kültür ve Medeniyetini Emsalini** **5 S.**

Etkinlik yönergeleri:

Aşağıda verilen kavramlar bulmacada yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya, soldan sağa ve sağdan sola olacak şekilde gizlenmiştir. Bu kavramlar bulmacada birden fazla yerleşmiş olabilir. Verilen kavramların hepsini işaretlediğinizden emin olunuz. Geriye kalan harflerden oluşan önce cümleyi bularak ilgili bölüme yazınız.

TEVHİD **HÜRRİYET** **İLİHLİK** **YERELLİK**

EYNEĞELLİK **BULMACA** **GEÇİMLİLİK**

T	E	V	H	I	D	H	E	R	K	Ü	L	T	D	E
Ü	R	V	E	M	E	D	E	N	I	H	Y	E	I	V
T	I	H	Ü	R	R	I	Y	E	T	L	N	O	H	R
K	L	K	Ü	L	N	Ü	G	Z	Ü	D	Ü	V	E	
I	G	Ü	S	I	B	I	S	L	S	A	M	E	N	
L	K	I	L	M	I	L	I	K	Ü	L	T	Ü	T	S
I	R	V	E	M	E	D	E	N	I	Y	E	T	I	E
M	N	K	I	L	L	E	S	N	E	R	V	E	I	L
L	N	D	E	K	E	N	D	I	N	E	Ö	Z	B	L
I	Ü	Y	E	R	E	L	L	I	K	E	S	A	S	I
L	A	R	I	V	A	R	D	Z	K	M	G	I	R	K

Cümle:

.....

.....

.....

11

BULMACA **ETKİNLİK 2** **ISLAM KÜLTÜR VE MEDENİYETİ** **2** **2. Biri: İslam Kültür ve Medeniyetini Emsalini** **5 S.**

Cevap Anahtarı:

T	E	V	H	I	D	H	E	R	K	Ü	L	T	D	E
Ü	R	V	E	M	E	D	E	N	I	H	Y	E	I	V
T	I	H	Ü	R	R	I	Y	E	T	L	N	O	H	R
K	L	K	Ü	L	N	Ü	G	Z	Ü	D	Ü	V	E	
I	G	Ü	S	I	B	I	S	L	S	A	M	E	N	
L	K	I	L	M	I	L	I	K	Ü	L	T	Ü	T	S
I	R	V	E	M	E	D	E	N	I	Y	E	T	I	E
M	N	K	I	L	L	E	S	N	E	R	V	E	I	L
L	N	D	E	K	E	N	D	I	N	E	Ö	Z	B	L
I	Ü	Y	E	R	E	L	L	I	K	E	S	A	S	I
L	A	R	I	V	A	R	D	Z	K	M	G	I	R	K

Cümle:

"Her kültür ve medeniyet olduğu gibi İslam kültür ve medeniyetinin de kendine özgü esasları vardır."

12

**ÜNİTE
2**

**İSLAM
KÜLTÜR VE
MEDENİYETİNİN
ESASLARI**

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin kendine özgü esasları olduğunu bilir.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin esasları ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden metni okumaları ve İslam kültür ve medeniyetinin esaslarının neler olabileceği ile ilgili bir kompozisyon yazmaları istenir.
5. Öğrenciler kompozisyonlarını tamamladıktan sonra gönüllü öğrencilerden 3 tanesi kompozisyonlarını sınıfta okur.
6. İsteyen öğrencilerin etkinlik kâğıdı sınıf panosunda sergilenir.

Aşağıdaki metni okuyarak İslam kültür ve medeniyetinin kendine özgü esaslarının neler olabileceği ile ilgili bir kompozisyon yazınız.

“İslamiyet’in en önemli özelliklerinden biri, ulaştığı insan ve toplumları dönüştürerek onlar arasında daha önce bulunmayan tayin edici müşterekler ortaya çıkarmasıdır. Günümüzde İslam coğrafyası dikkate alınacak olursa bölge, ırk, soy, sosyal ve kültürel farklılıklar ne olursa olsun Müslümanlar arasında bütün bunları geri plana iten, bunlardan daha önemli ve bunların ötesinde etkili olan bir ortak değer mevcut olduğu görülür. İslam medeniyeti denildiğinde genel olarak Müslüman olan insanların Müslüman olmakla birlikte ortaya koydukları maddi ve manevi bütün başarılar kastedilmektedir. Bu yönden İslam’ı, kültürün unsurlarından biri değil kültüre takaddüm ederek Müslümana ne yaptıysa onu öylece yapmasını sağlayan bir yönlendirici ilke olarak görmek gerekir.”

(Tahsin Görgün, “Medeniyet”, DİA, C 28, s. 301.)

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin kendine özgü esasları olduğunu bilir.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin esasları ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden verilen kelimeleri bulmacada bularak işaretlemeleri istenir.
5. Geriye kalan harflerden şifre cümle bulunur ve ilgili kısma yazılır.
6. Bulmaca tamamlandıktan sonra gönüllü öğrencilerden bulmacanın çözümünü yapmaları ve şifre cümleyi okumaları istenir.
7. Bulmacada bulunan kavramlarla ilgili öğretmenin kısa açıklamalarda bulunması ile etkinlik sona erer.
8. Gönüllü öğrencilerin etkinlik kâğıdı sınıf panosunda sergilenir.

Aşağıda verilen kavramlar bulmacada yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya, soldan sağa ve sağdan sola olacak şekilde gizlenmiştir. Bu kavramlar bulmacada birden fazla yerleştirilmiş olabilir. Verilen kavramların hepsini işaretlediğinize emin olunuz. Geriye kalan harflerden oluşan şifre cümleyi bularak ilgili bölüme yazınız.

TEVHİD

HÜRRİYET

İLMÎLİK

YERELLİK

EVRENSELLİK

SULH

ÖZGÜNLÜK

T	E	V	H	İ	D	H	E	R	K	Ü	L	T	D	E
Ü	R	V	E	M	E	D	E	N	İ	H	Y	E	İ	V
T	İ	H	Ü	R	R	İ	Y	E	T	L	N	O	H	R
K	L	K	Ü	L	N	Ü	G	Z	Ö	U	D	U	V	E
İ	Ğ	U	G	İ	B	İ	İ	S	L	S	A	M	E	N
L	K	İ	L	M	Î	L	İ	K	Ü	L	T	Ü	T	S
Î	R	V	E	M	E	D	E	N	İ	Y	E	T	İ	E
M	N	K	İ	L	L	E	S	N	E	R	V	R	İ	L
L	N	D	E	K	E	N	D	İ	N	E	Ö	Z	G	L
İ	Ü	Y	E	R	E	L	L	İ	K	E	S	A	S	İ
L	A	R	İ	V	A	R	D	Z	K	M	G	İ	R	K

Cümle:

.....

.....

.....

CEVAP ANAHTARI

T	E	V	H	İ	D	H	E	R	K	Ü	L	T	D	E
Ü	R	V	E	M	E	D	E	N	İ	H	Y	E	İ	V
T	İ	H	Ü	R	R	İ	Y	E	T	L	N	O	H	R
K	L	K	Ü	L	N	Ü	G	Z	Ö	U	D	U	V	E
İ	Ğ	U	G	İ	B	İ	İ	S	L	S	A	M	E	N
L	K	İ	L	M	İ	L	İ	K	Ü	L	T	Ü	T	S
İ	R	V	E	M	E	D	E	N	İ	Y	E	T	İ	E
M	N	K	İ	L	L	E	S	N	E	R	V	E	İ	L
L	N	D	E	K	E	N	D	İ	N	E	Ö	Z	G	L
İ	Ü	Y	E	R	E	L	L	İ	K	E	S	A	S	İ
L	A	R	İ	V	A	R	D	Z	K	M	G	İ	R	K

Cümle:

"Her kültür ve medeniyetin olduğu gibi İslam kültür ve medeniyetinin de kendine özgü esasları vardır."

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin esaslarını açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin esasları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden İslam kültür ve medeniyetin esasları ve bu esaslar ile ilgili verilen cümleleri doğru bir şekilde eşleştirmeleri istenir.
5. Gönüllü öğrencilere söz hakkı verilerek her bir eşleştirmenin tek tek yapılması sağlanır.
6. Yanlış verilen cevaplarda öğretmen tarafından düzeltme yapılarak etkinlik sonlandırılır.
7. İsteyen öğrencilerin etkinlik kâğıdı sınıf panosunda sergilenir.

Aşağıda İslam kültür ve medeniyetin esasları ile ilgili cümleler verilmiştir. Sağda verilen esasların başındaki rakamları ilgili olduğu cümlenin başındaki boşluğa yazarak eşleştiriniz. Verilen esasların birden fazla cümle ile eşleşebileceğini göz önünde bulundurunuz.

- İslam insan özgürlüğünü kısıtlayan baskıcı yönetim anlayışlarını reddeder.
- İslam medeniyeti eklektik, taklitçi ya da öykünmeci tutum içinde olmamıştır.
- İslam insanı daima ilim öğrenmeye teşvik eder.
- İslam, sadece belli bir kavme değil, tüm insanlığa gönderilmiştir.
- Peygamberlerin bozgunculuğa son vermek için çaba sarf ettikleri, kendilerine yapılan her türlü şiddete karşı barış ile karşılık verdikleri görülür.
- Her işte yalnızca Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmek esastır.
- Kur'an'da yaklaşık yedi yüz elli yerde ilim ve onunla eş anlamlı kavram kullanılmıştır.
- İslam, insanların günlük yaşantısına doğrudan karışmaz. Kendi ilkelerini ortaya koyar, bu ilkeler çerçevesinde insanlara serbestlik tanır.
- İslam şirki reddeder.
- İslam, yerel değerleri de göz önünde bulundurur.
- İslam kültür ve medeniyeti, karşılaştığı İran, Yunan ve Hint gibi medeniyetlerden aldıklarını İslam potasında eritmiştir.
- Kur'an-ı Kerim, "Ey İnsanlar" hitabıyla başlayan birçok ayette sınıf, ırk, cinsiyet, toplum ayrımı yapmaksızın hitabının bütün insanlara olduğunu beyan eder.

- 1 TEVHİD
- 2 HÜRRİYET
- 3 İLMÎLİK
- 4 ÖZGÜNLÜK
- 5 YERELLİK
- 6 EVRENSENLİK
- 7 SULH

CEVAP ANAHTARI

2

İslam insan özgürlüğünü kısıtlayan baskıcı yönetim anlayışlarını reddeder.

4

İslam medeniyeti eklektik, taklitçi ya da öykünmeci tutum içinde olmamıştır.

3

İslam insanı daima ilim öğrenmeye teşvik eder.

6

İslam, sadece belli bir kavme değil, tüm insanlığa gönderilmiştir.

7

Peygamberlerin bozgunculuğa son vermek için çaba sarf ettikleri, kendilerine yapılan her türlü şiddete karşı barış ile karşılık verdikleri görülür.

1

Her işte yalnızca Allah'ın (c.c.) rızasını gözetmek esastır.

3

Kur'an'da yaklaşık yedi yüz elli yerde ilim ve onunla eş anlamlı kavram kullanılmıştır.

5

İslam, insanların günlük yaşantısına doğrudan karışmaz. Kendi ilkelerini ortaya koyar, bu ilkeler çerçevesinde insanlara serbestlik tanır.

1

İslam şirki reddeder.

5

İslam, yerel değerleri de göz önünde bulundurur.

4

İslam kültür ve medeniyeti, karşılaştığı İran, Yunan ve Hint gibi medeniyetlerden aldıklarını İslam potasında eritmiştir.

6

Kur'an-ı Kerim, "Ey İnsanlar" hitabıyla başlayan birçok ayette sınıf, ırk, cinsiyet, toplum ayrımı yapmaksızın hitabının bütün insanlara olduğunu beyan eder.

1

TEVHİD

2

HÜRRİYET

3

İLMÎLİK

4

ÖZGÜNLÜK

5

YERELLİK

6

EVRENSENLİK

7

SULH

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin esaslarını açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin esasları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden verilen ayetleri okumaları ve bu ayetlerin İslam kültür ve medeniyetinin esaslarından hangisi ile ilgili olduğunu bularak başlarındaki kısma yazmaları istenir.
5. Öğrencilerin etkinliği tamamlamasının ardından gönüllü öğrencilerden sırayla doğru cevapları söylemeleri istenir.
6. Her bir cevap üzerinde öğretmenin kısa bir açıklama yapması faydalı olur.
7. İsteyen öğrencilerin etkinlik kâğıdı sınıf panosunda sergilenir.

Aşağıda verilen ayetlerin İslam kültür ve medeniyetinin esaslarından hangisi ile ilgili olduğunu bularak başındaki boşluğa yazınız.

.....	<p>“Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle çatışarlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine karşı saldırmaya devam ederse Allah’ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerlerse artık aralarını adaletle düzeltin ve adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, adil davrananları sever. Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah’tan korkun ki esirgenesiniz.”</p> <p>(Hucurât suresi, 9-10. ayetler.)</p>
.....	<p>“Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltir.”</p> <p>(Mücâdele sûresi, 11. ayet.)</p>
.....	<p>“Biz seni bütün insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler.”</p> <p>(Sebe suresi, 28. ayet.)</p>
.....	<p>“...Biz sizleri kabileler halinde yarattık ki tanışasınız...”</p> <p>(Hucurât suresi, 13. ayet.)</p>
.....	<p>“Şüphesiz o zikri (Kur’an’ı) biz indirdik! Onun koruyucusu da elbette biziz.”</p> <p>(Hicr suresi 9. ayet.)</p>
.....	<p>“İlahınız tek bir ilahdır; O’ndan başka ilah yoktur; O rahmandır, rahîmdir.”</p> <p>(Bakara suresi, 163. ayet.)</p>
.....	<p>“Artık dileyen inansın, dileyen inkâr etsin...”</p> <p>(Kehf suresi, 29. ayet.)</p>

CEVAP ANAHTARI

SULH	<p>“Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle çatışarlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine karşı saldırmaya devam ederse Allah’ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerlerse artık aralarını adaletle düzeltin ve adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, adil davrananları sever. Müminler ancak kardeşlerdir. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah’tan korkun ki esirgenesiniz.”</p> <p>(Hucurât suresi, 9-10. ayetler.)</p>
İLMÎLİK	<p>“Allah içinizden iman edenlerin ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltir.”</p> <p>(Mücâdele sûresi, 11. ayet.)</p>
EVRENSELLİK	<p>“Biz seni bütün insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler.”</p> <p>(Sebe suresi, 28. ayet.)</p>
YERELLİK	<p>“...Biz sizleri kabileler halinde yarattık ki tanışasınız...”</p> <p>(Hucurât suresi, 13. ayet.)</p>
ÖZGÜNLÜK	<p>“Şüphesiz o zikri (Kur’an’ı) biz indirdik! Onun koruyucusu da elbette biziz.”</p> <p>(Hicr suresi 9. ayet.)</p>
TEVHİD	<p>“İlahınız tek bir ilahtır; O’ndan başka ilah yoktur; O rahmandır, rahîmdir.”</p> <p>(Bakara suresi, 163. ayet.)</p>
HÜRRIYET	<p>“Artık dileyen inansın, dileyen inkâr etsin...”</p> <p>(Kehf suresi, 29. ayet.)</p>

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarını açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esasları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikle nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilere bulmacada İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esasları ile ilgili iki ayet bulunduğu bilgisi verilir. Öğrencilerden bulmacanın altında verilen küçük kutuları doğru bir şekilde yerleştirerek bu iki ayeti bulmaları istenir. Daha sonra bulmacanın altında yer alan bölüme bu iki ayeti ve bu ayetlerin İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarından hangileri ile ilgili olduğunu yazmaları istenir.
5. Verilen süre sonunda gönüllü öğrencilere söz hakkı verilerek bulmaca çözülür ve ayetler ile ilgili oldukları esaslar bulunur.
6. Her bir cevap üzerinde öğretmenin kısa bir açıklama yapması faydalı olur.

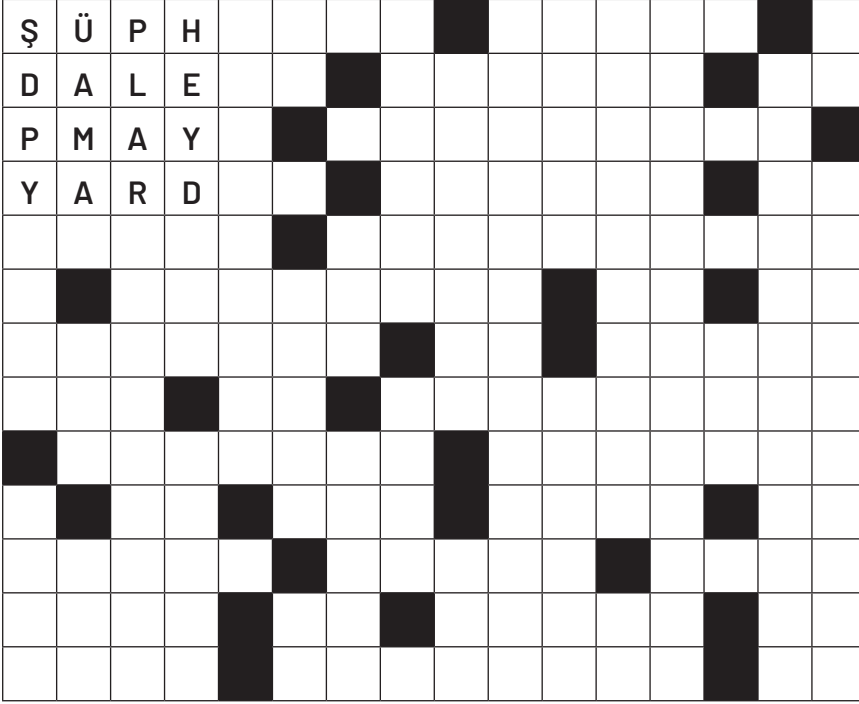
MOZAİK BULMACA

ETKİNLİK 5

20 dk.

EK-1

Aşağıdaki bulmacada İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esasları ile ilgili iki ayet bulunmaktadır. Bulmacanın altında verilen küçük kutuları doğru bir şekilde yerleştirerek bu iki ayeti bulunuz.

E		E	T
K	A	R	A
T	T	İ	N
L	A	H	A

N	A	L	I
I	Ğ	I	
İ	Ş		K
A	R	L	A

	A	L	L
Y	İ	L	İ
K	İ	N	L
T	M	E	Y

E		D	E
A	Z	M	E
K		A	L
L		E	T

A	H		A
K		Y	A
A	R	A	
İ		E	M

Y	A	S	I
Ğ	İ		V
D	A		Y
O	N	U	S

	B	İ	R
R		V	E
	M	İ	
	T	E	V

R	E	D	E
İ		F	E
G	İ	N	L
L	A	R	
	O	N	L

Z	L	İ	Ğ
E		A	Z
A	S	A	K
U	N	D	A
İ	Ş	A	R

E	S	İ	Z
T	İ		İ
İ		Y	A
İ	M		E
R		H	A

	İ	S	T
	K	E	R
R	İ	P	
A	R	T	İ
E	K	K	Ü

1. Ayet

.....

.....

Esas: .....

2. Ayet

.....

.....

Esas: .....

CEVAP ANAHTARI

Ş	Ü	P	H	E	S	İ	Z		A	L	L	A	H		A
D	A	L	E	T	İ		İ	Y	İ	L	İ	K		Y	A
P	M	A	Y	İ		Y	A	K	İ	N	L	A	R	A	
Y	A	R	D	İ	M		E	T	M	E	Y	İ		E	M
R	E	D	E	R		H	A	Y	A	S	İ	Z	L	İ	Ğ
İ		F	E	N	A	L	İ	Ğ	İ		V	E		A	Z
G	İ	N	L	İ	Ğ	İ		D	A		Y	A	S	A	K
L	A	R		İ	Ş		K	O	N	U	S	U	N	D	A
	O	N	L	A	R	L	A		İ	S	T	İ	Ş	A	R
E		E	T		B	İ	R		K	E	R	E		D	E
K	A	R	A	R		V	E	R	İ	P		A	Z	M	E
T	T	İ	N		M	İ		A	R	T	İ	K		A	L
L	A	H	A		T	E	V	E	K	K	Ü	L		E	T

1. Ayet

“Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlarla yardım etmeyi emreder; hayasızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar...”

(Nahl suresi, 90. ayet.)

Esas: Adalet

2. Ayet

“...İş konusunda onlarla istişare et. Bir kere de karar verip azmettin mi, artık Allah’a tevekkül et...”

(Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

Esas: İstişare

Kazanım: İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarını açıklar.

Süreç

1. Öğretmen tarafından öğrencilere İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esasları ile ilgili bir etkinlik yapılacağı bildirilir.
2. Öğrencilere bu etkinlikte nasıl bir sonuca ulaşmak istendiği açıklanır.
3. Ek-1 öğrenci sayısı kadar çoğaltılır veya tahtaya yansıtılır.
4. Öğrencilerden her bir metni okuyarak bu metinlerin İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarından hangisi ile ilgili olduğunu bulmaları ve başlarında yer alan kısma yazmaları istenir.
5. Öğrencilerin etkinliği tamamlamasının ardından gönüllü öğrencilerden sırayla doğru cevapları söylemeleri istenir.
6. Her bir cevap üzerinde öğretmenin kısa bir açıklama yapması faydalı olur.

Aşağıda verilen metinlerin İslam kültür ve medeniyetinin yönetim anlayışının esaslarından (Adalet, Emanet, Liyakat, Meşruiyet, İstişare) hangisi ile ilgili olduğunu bularak başındaki boşluğa yazınız.

.....

Hız. Peygamber (s.a.v.) Müslümanlara şûrayı emrettiği gibi kendisinin de genel ya da özel işlerde ashabi ile görüş alışverişinde bulunduğu bilinmektedir. Nitekim Resul-i Ekrem (s.a.v.), ilk Müslüman toplumun var olma mücadelesinde belirleyici önemdeki her kararı ashabi ile istişare ederek almıştır. Bunlara Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarının çeşitli aşamaları, Bey'atürrıdvân ve Hudeybiye Antlaşması örnek verilebilir.

.....

İslami yönetimde dinî, ahlaki, hukuki yönden olumlu değer taşıyan ve dinin onayladığı düzenlemeler esastır. Müslüman yöneticiler, yetki bakımından Allah'ın (c.c.) hükümlerinin uygulayıcılarıdır. Yöneticiler, yasama, yürütme ve hükümde keyfilik yapamaz; herhangi bir ferde yahut zümreye ayrıcalıklı davranamaz.

.....

İslam, işi hak edene verme, doğru kişiyi görevlendirme ilkesini esas almıştır. Kur'an'daki "Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder...." (Nisâ suresi, 58. ayet.) ayetiyle, Hız. Peygamber'in "İş, ehli olmayan kişilere verilince kıyameti bekle, kıyametin kopması pek yakındır." (Buhârî, İlim, 2.) hadisi, yöneticilerin seçiminde gösterilen hassasiyete işaret eder.

.....

İslam'ın herkese eşit şartlarda uygulanmasını istediği adalet, bir ibadet gibi kabul edilmektedir. Toplumda sosyal hayatın güven içinde sürdürülmesi, haksızlıkların ortadan kaldırıldığı adalet anlayışı ile mümkündür. İslam, yöneticileri halka adil davranmakla sorumlu tutmuş; yönetici seçiminde adalet, en önemli ölçütlerden biri sayılmıştır.

.....

İslam kültür ve medeniyetinde korunması istenen maddî ve manevî sorumluluklar önemlidir. Kişinin kullanıp sahibine iade etmek üzere aldığı eşyanın emanet olması gibi, yönetim yetkileri olan hizmet makamları ve kamu malları da birer emanettir. Hukuki metinler, ulusal ve uluslararası antlaşmalar, sözleşmeler de emanet kapsamındadır. Emanetlerin amacına uygun olarak kullanılması, muhatap ve ilgililerine teslim edilmesi, yüklenilen sorumluluğun gereğidir.

CEVAP ANAHTARI

İSTİŞARE

Hız. Peygamber (s.a.v.) Müslümanlara şûrayı emrettiği gibi kendisinin de genel ya da özel işlerde ashabi ile görüş alışverişinde bulunduğu bilinmektedir. Nitekim Resul-i Ekrem (s.a.v.), ilk Müslüman toplumun var olma mücadelesinde belirleyici önemdeki her kararı ashabi ile istişare ederek almıştır. Bunlara Bedir, Uhud ve Hendek savaşlarının çeşitli aşamaları, Bey'atürrıdvân ve Hudeybiye Antlaşması örnek verilebilir.

MEŞRUIYET

İslami yönetimde dinî, ahlaki, hukuki yönden olumlu değer taşıyan ve dinin onayladığı düzenlemeler esastır. Müslüman yöneticiler, yetki bakımından Allah'ın (c.c.) hükümlerinin uygulayıcılarıdır. Yöneticiler, yasama, yürütme ve hükümde keyfilik yapamaz; herhangi bir ferde yahut zümreye ayrıcalıklı davranamaz.

LİYAKAT

İslam, işi hak edene verme, doğru kişiyi görevlendirme ilkesini esas almıştır. Kur'an'daki "Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder..." (Nisâ suresi, 58. ayet.) ayetiyle, Hız. Peygamber'in "İş, ehli olmayan kişilere verilince kıyameti bekle, kıyametin kopması pek yakındır." (Buhârî, İlim, 2.) hadisi, yöneticilerin seçiminde gösterilen hassasiyete işaret eder.

ADALET

İslam'ın herkese eşit şartlarda uygulanmasını istediği adalet, bir ibadet gibi kabul edilmektedir. Toplumda sosyal hayatın güven içinde sürdürülmesi, haksızlıkların ortadan kaldırıldığı adalet anlayışı ile mümkündür. İslam, yöneticileri halka adil davranmakla sorumlu tutmuş; yönetici seçiminde adalet, en önemli ölçütlerden biri sayılmıştır.

EMANET

İslam kültür ve medeniyetinde korunması istenen maddî ve manevî sorumluluklar önemlidir. Kişinin kullanıp sahibine iade etmek üzere aldığı eşyanın emanet olması gibi, yönetim yetkileri olan hizmet makamları ve kamu malları da birer emanettir. Hukuki metinler, ulusal ve uluslararası antlaşmalar, sözleşmeler de emanet kapsamındadır. Emanetlerin amacına uygun olarak kullanılması, muhatap ve ilgililerine teslim edilmesi, yüklenilen sorumluluğun gereğidir.